

اُردو سائنس

نومرو ۲۷

پنجشنبہ

۱۹ مارت ۱۳۲۴

صلاحیتلری بولندیفی کوسترلمش ایدی. اشبو قانونک برنجی ماده سنده دخی عمله و مستخدمینک وکیل انتخابیله حکومته مراجعت ایتمه. آذون و حتی مجبور اولدقلری و آلتنجی ماده ده ترک خدمتده مختار بولندقلری بیان ایدیله رک شرکت یعنی سندیکه تشکیلنه مآذونیتلری ده ضمناً تصدیق اولنمش ایدی. بوماده ده ایسه اولجه تشکیلی ایتمش اولان سندیکه لرک مفسوخیتی جهته کیدلمسی هم قاعده عقلیه و شرعیه به مخالف و هم ده بالاده محرر ماده مناقصدر. بوندن بشقه ناقابل اجرادر. چونکه اشبو سندیکه لر مفسوخدر دیمکدن مقصد فعلاً غیر موجوددر دیمک ایسه آنلرک واقعده مشاهد اولان موجودیتلری انکاردر و واقع اولان شیئه غیر واقع دیمک مکابره در. حکماً غیر موجوددر دیمک ایسه برنجی و آلتنجی ماده لر موجبجه آنلره حکماً موجودیت وریلوب طورر ایکن بوراده غیر موجود اولدقلری بیان ایتک تناقصدر. مفسوخدر دیمکدن مقصد غیر جائزدر دیمک ایسه شرعاً و عقلاً جائز اولان و برنجی و آلتنجی ماده ده آبیاده وقوعی مجبور ایدیان برحاک اولکی سندیکه لر حقنده منی جهته کیدلمکده بر حکمت متصور دکدر. بناء علیه اشبو ماده نك وجودی مضروقالدیرلمسی لازم در.

اون ایکنجی ماده ولایانه هیئت ائتلافیه نك صورت تشکیلنه دائر و مناسبدر. اون اوچنجی ماده. — اشبو قانونک اجراسنه داخلیه نظارتیله تجارت و نافع نظارتک مأمور اولدیغنه دائر ایسه ده اک مهم بر نظارت فراموش اولنیورکه عدایه نظارتیدر. سکرینجی و طقوزنجی ماده لرک اجرای حکمی محاکمه و عدلیه نظارتنه عایددر. بناء علیه اشبو نظارتک دخی علاوه سی لازم در.

محمد اسعد

دولت عثمانیه — آوستریا ائتلافی

۳

بعدالاتقلاب

(یکن نسخه دن مابعد)

بروتوقول دنیلان و صدراعظم حسین حلمی پاشا و خارجییه نظاری وکیلی

(نافعہ ناظری) غابرییل نورادونکیان افندی و آوستریا و مجارستانک استانبولده کی سفیری مارکی پالاولیچنی طرفلرندن حکومت متبوعه لری نامه امضا ایدیلان مقالوه استلافیه زیرده مندرج مواددن مرکبدر :

« برنجی ماده . — آوستریا و مجارستان حکومتی قدیم یکی بازار سنجافی حقنده برلین معاهده نامه سی و درسمعادتده منعقد ۲۱ نیسان ۱۸۷۹ تاریخی مقالوه نامه ایله کندیسنه تودیع اولنان بالجله حقوقدن صورت صریحده فراغت استدیکنی بیان ایدر .

ایکنجی ماده . — ۲۱ نیسان ۱۸۷۹ تاریخی معاهده نامه ایله آوستریا و مجارستان حکومت مشترک سنک بوسنه و هر سک حقنده کی قراری علیه جانب بابعالیدن اجرا اولنان پروتستو واشبو قراره مغایر اوله رق حکومت متعاقده بیننده موجود سار بالجله احکام و یامقررات فسخ والا ایدیلهرک یرلرینه ایالتین مذکور تین حقنده موجود هرکونا اختلافک بینلرنده فیصل پذیر اولدیغنی و قرار مذکورله بوسنه و هر سکده تحدت ایدن حال جدیدک حکومت سذیه جه صورت قطعیه ده طائمش بولندیغنی مبین ومؤید بولنان اشبو پروتقول قائم اولمشدر .

« اوچنجی ماده . — عن اصل بوسنه و هر سک اهالیستدن اولوب الیوم ممالک عثمانیه ده بولنان — اشبو پروتقولک حین تصدیقنده طرفین عاقدین بیننده تعاطی اولنه حق نوطه لرده ذکر اولنان اشخاص مستثنادر — و برده عن اصل ممالک عثمانیه اقسام مختلفه سی اهالیستدن اولوب بوسنه و هر سکده سیاحت طریقیه و یا معین صورتده اقامت ایدن تبعه عثمانیه کماکان تابعیت عثمانیه لرینی محافظه یه دوام ایلیمه جکلردر . بوسنه و هر سک اهالیستدن اولوب ایالتین مذکور تینده ساکن بولنان کسان کافی السابق بوسنه و هر سک قوانیننه توفیق حرکت ایدرک ممالک عثمانیه یه هجرتده سربست اوله جقلر و ممالک عثمانیه یه کادک لرنده تبعه عثمانیه صفتیه قبول ایدیلیمه جکلردر کرک بولنلر کرک بوسنه و هر سک اهالیستدن اولوب الیوم ممالک عثمانیه ده بولنلر بوسنه و هر سکده کائن املاک لرینی کیف مایشاء تصرف واستعمال اینک و التزامه و یرمک و یاطوغریدن طوغری یه بالذات و یا شخص ثالثلر

معرفتیله اداره ایلمک حقی حاز اوله جقلردر . شوراسی مقرردرکه عن اصل بوسنه وهرسک اهلایسندن اولوب هجرت ایتمک فکریله بعدما ممالک عثمانیه به عزیمت ایده جک اولان کسان حقنده ممالک عثمانیه ده آوستریا و مجارستان تبعه سی مثللو معامله اولنه جقدر .

• دردنجی ماده . — بوسنه وهرسکده ساکن اولان و یاموقاً اقامت ایدن اهالی اسلامیه به سربستی* مذهب و سربستی آیین و عبادت تأمین ایدیله جکدر . بالجمله نفوس اسلامیه مذاهب سائریه منسوب بالجمله بوسنه وهرسک اهلایسک حاز اولدقلری عینی حقوق مالکیه و سیاسیه دن استفاده ده دوام ایده جکلردر . جوامع شریفه ده خلیفه مسلمین صفتیله نام نامی حضرت پادشاهی به خطبه قرآننه دوام ایدیله جکدر حقوق اوقفه کماکان رعایت اولنه جق و اهالی اسلامیه نک رؤسای دینیه لریله اولان مناسبانه اصلا ایقاع موانع ایدیله جکدر . رؤسای موسی الیهیم کافی السابق مقام مشیخت اسلامیه به تابع اوله جقلر و رئیس علمانک منشوری جانب مشیختدن اعطا قاننه جقدر .

بشنجی ماده . — دولت علیه اراضی قانون نامه سی احکامی موجبجه حکومت سنیله نک بوسنه وهرسکده امالک مختلفیه متصرف بولندینی بر حکم قرایله دخی مرتبه ثبوت و اصل اولمش اولمغله آوستریا و مجارستان حکومت مشترک سی اشبو پروتقولاک تصدیق تاریخندن اعتباراً اون بش کون ظرفنده امالک مذکورمه نک بدلی اولمق اوزره درسمعادته حکومت سنیله النون اوله رق ایکی بحق ملیون لیرای عثمانی تأدیبه ایتمکی تعهد ایلر

» التنجی ماده . — آوستریا و مجارستان حکومتی اشبو پروتقولاک تصدیق تاریخندن اعتباراً ایکی سده ظرفنده دولت علیه ایله آوروپا حقوق دولی اساس اوزرینه بر تجارت معاهده نامه سی عقد ایتمکی تعهد ایلر . اشبو معاهده نامه باب عالیک سائر تجارت معاهداتی عینی اساس اوزرینه عقد و موقع تطبیقه وضع اولندقد مرعی الاجرا اوله جقدر . بوکا انتظاراً آوستریا و مجارستان حکومتی اشبو پروتقولاک تصدیقندن اعتباراً اون بش کون ظرفنده ممالک عثمانیه ده رایج اوزره النان رسم کرکک یوزده اون بردن

اون بشه ابلاغه و آتی الذکر بش ماده به یکیدن انحصارلر وضعنه [بترول، سیغاره کاغدی، کبریت، اسپرتو، وایون کاغدی] یا خود بولردن استهلاك رسوم منظمه سی استیفا سنه موافقت ایدر. شوقدرکه عینی معامله نك عینی زمانده و بلا فرق و امتنان مالک سارّه ادخالاتی حقّه تطبیق اولنسی مشروطدر. انحصاره تابع موادك ادخالی خصوصنده اشبو انحصارلر اداره سی عینی موادك ادخالات سنویه سی اوزرینه مؤسس یوزده سی نسبتنده آوستریا ویا مجارستان مواردندن اولان اشیا تدارکنه مجبوردر. شوقدرکه انحصاره تابع موادك تسلیمی ایچون تکلیف اولنه حق فیاتلرک حین اشتراده پیاسه نك حال و موقعه توافق ایتسی و اعطا اولنه حق اشیا نك جنس و نوعلری واشبو جنس و نوعلردن اشیا ایچون صوک اوج سنه ظرفنده قید و اشارت ایدلمش اولان فیاتلرک حد و سطحیسی دخی نظر اعتباره اتفق لازم کلیر. - شوراسی مقرردرکه شاید دولت علیه سالف الذکر بش ماده اوزرینه یکی انحصارلر وضع ایده جک یرده بولره استهلاك رسوم منظمه سی طرحه قرار و یرده جک اولورسه اشبو رسوم منظمه سی مالک عثمانیه ایله دیگر بالجه مالکک محصولات مانله سنه دخی عینی درجده طرح قلنه جقدر.

« یدنجی ماده. - دولت علیه نك پوسته خدمتده حاز اولدینی حق حکمرانی بی تصدیقاً آوستریا و مجارستان حکومت مشترک سی ایوم اجنبی پوسته خانلری موجود اولمیان محملرده کی آوستریا و مجارستان پوسته خانلری اشبو پروتقولا تصدیقی متعاقب لغو ایتمی اتمهد ایتدی کی مالک عثمانیه ده پوسته خانلری موجود اولان دول سارّه بولری لغو ایتدیکه کندیس دخی مالک عثمانیه ده کی سار پوسته خانلری لغو ایتمی اتمهد ایلر.

« سکزنجی ماده. - باب عالی مالک عثمانیه ده اصول عتیقه اصولنه ختام و یرمک و یرینه حقوق دول اصولی وضع ایلمک مقصدیه علاقه دار اولان دول معظمه ایله براورویا قونفرانسنده ویا صورت آخرله مذکرات اجرایی فکر و نیتنده بولندینی جهتله آوستریا و مجارستان حکومتی باب عالینک اشبو نیاتنک حق و صوابه مقارنقی بالتصدیق بوخصوصده کندیسنه مواوت کامله و صمیمیه ده

بولنه چئنی شمیدین بیان ایلر .

« طقوزنجی ماده . - اشبو پروتقول تصدیق اولنه جق و تصدیق نامه لرك تعاطی سی متعاقب مرعی الاجرا اوله جقدر . تصدیق نامه لرك سرعت ممکنه ایله ونهات اشبو پروتقولك تاریخندن اعتباراً ایکی آی ظرفده ودرسمادته تعاطی اولنه جقدر .

« اشبو پروتقول ۲۶ شباط ۹۰۹ تاریخنده درسعادته ایکی نسخه اوله رق تنظیم اولمشدر . »

کوردیلورکه پروتقولك معجلاً و مطلقاً یعنی دول معظمه سائر نک موافقتنه معلق اولمق سزین ایفا اولنه جق شرائط اصلیه سی درتدر :

۱ - یکی بازارك تخلیه سی ؛

۲ - بوسنه وهرسك قطع هسك آوستریا به الحاقك تصدیق ؛

۴ - دول سائر نک مؤسسات ممانه سی اولمیان یرلرده موجود اولان آوستریا بوسته شعبه لرینك قیامی ؛

۳ - بوسنه وهرسكده کی املاک امیریة عثمانیه به مقابل دولت عثمانیه به ایکی بحق میلون عثمانی لیرایی تأدییه سی .

روم ایلی به استیلا ایتک و سلاویه ایتک آوستریا ک منویات قدیمه سندن اولدینی و یکی بازارك شو مقصد ایچون کندوسنه لزومی بولندی حالدہ انی دخی بوسنه وهرسك کی اشغال واداره التته آمامش اولمسنك اسبابی مقاله سابقه ده تفصیل ایلدی . آوستریا ک یکی بازاره مداخله سی باشلوجه سنجاغك نقاط مختلفه سنده معین المقدار عسکر بولندیرمقدن عبارتدی . الحاله هذه بعسکر چکامشدر . بوسنه وهرسكده کلنجه ، باب عالی آوستریا مجارستان سفیرینك نوطه سی اخذ ایدو ایتمز بر تجاوز قارشوسنده بولندیغندن چونکه « الحاق کیفیت دولت علیه نی تکالیف و تصدیق دول التنده بولنان حقوق ملکیه سندن محروم » ایتدیگندن کرک آوستریا حکومتیه کرک دیگر دول معظمه به پروتستو تبلیغ ایلدی . تصدیق اولنق اوزره ایتلاف نامه ایله برلکده مجلس مبعوثانه تودیع اولنان اسباب موجب

لایحه‌سند آریان اولندینی وجهله « بوسنه وهرسك شك اداره سی برلین معاهده‌نامه‌سك یکریمی بشنچی ماده‌سیله انك حکمینی تفصیل ایدن ۱۸۷۹ مقاله‌سنه مستند وشوعهود رسمیه و دولیه‌ك احکامی مذکور ایالتلرك حاکمی اولان دولت علیه ایله دیگر واضع الامضا دولتلر اره‌سندده ایتلاف حاصل اولندیقه اوستریا طرفندن اخلال اولنیه‌جینی درکار اولدیفندن حکومت سفیه معاهدات بین‌الدول ایله دخی مؤید و مصدق اولان حقوقی محافظه و بومعاهده‌لرك نقضنه قارشو پروتستو ایلدیکینی مارکی پاللاویچینی به وعینی زمانده درل معظمه‌یه تبلیغ ایتدی . دولتلر باب‌عالینك حققی تسلیم و مطالعه‌سینی تصویب ایتدیلر . حل مسأله‌ایچون برقوقفرانس عقدی بعضی طرفلرجه تصور اولندی . « روسیه خارجیہ ناظری موسیو ایزوولسکی برقوقفرانس عقدی اساسلرینی تقرر ایتدیرمك اوزره دول معظمه مراکرنی زیارت وزمام داران حکومت ایله اوزون اوزادی ملاقاته و مذاکره ایلدی .

باب عالی دخی بر اجتماع دولی مقصدینی ترویج و تعقیب ایتدی . لکن « آوستریا و مجارستان سفیری بوسنه وهرسك مسأله‌سی طوغریدن طوغری‌یه دولت علیه ایله آوستریا و مجارستانك بیننده حل اولندیقه دولت متبوعه‌سك قونفرانسه اشتراك ایتیمه‌جکینی خارجیہ ناظر مزه بیلدیردی . هر نه قدر سفیر مشارلیه آوستریا و مجارستانك بوسنه وهرسك الحاقیه متعلق قرارینی قبول ایتمك كیمز ایچون مراجعات متوالیده بولنش ایسه ده بزجه موافقت اولنیه‌رق پروتستومن ابقا ایله برابر قونفرانسك دائره صلاحیت و حدود و مذاکراتی تعیین و تحدید ایچون پروگرام تنظیمی ایله ده اوغراشدی . آتحق بوسنه وهرسك مسأله‌سی بلغارستان امارتنك اعلان استقلالی کیفیتیه اختلاط ایتدکدن ماعداصر بستان ایله قره طاغ‌ده دخی تهیجات عمومیه‌یه سبب اولدیفندن بالغان شبه جزیره‌سندده شمالاً و شرقاً احوال سیاسیہ و خیم برشکل آلمش ایدی . « بوندن ماعدا بوسنه وهرسك مسأله‌سك بدایت حصولنده روسیه دراتی دخی بوغازلر مسأله قديمه‌جی قورجالامش و قره‌کز و چناق قلعه بوغازلرینی آچدیرمق ایچون دول معظمه

سائر نزدنده تشبثات اجرا ایلدیکسی شایع اولمشیدی. دیگر جهتمدن کربد خرسیتیانلری جزیره نیک یونانستانه الحاقی دعواسیله قیام ایتشلر ، حتی اطهده کی هیئت اداره و مجلس ملی شوالتحاقی رسماً اعلان بیله ایلمش ایدی. واقعا بالخاصه انکلیتورنک سعی و نفوذیله کرک بوغازلر کرک کرید مسأله سی برطرف ایدلش و بونلرک قونفرانس پروغرامنده یر بولماسی تقرر ایتدیرلش ایسه باب عالی برمدت روسیه و یونانستانه قارشو اندیشناک برحالد قلوب بوبایدکی اندیشه آوستریا ایله ایتلاف مذاکره سنده تأثیردن خالی اولماشدر. ذاتاً بوغازلر و کرید مسأله سی جیقماش اولسه ده غائله اوافق دکلدی: « هر نه قدر بلغراد ایله چتینه ده حاصل اولان انفعالات شدید آوستریا به متوجه ایدیسده مصادمه وقوعنده دائره سرائقی تحدید ایتک و بلغارسنان جهتمدن امین بولنقی و الحاصل بر نقطه ده باشلایان اشتعالک اطرافه سرایت حتی کسب عمومیت ایتسنی منع ایلک پک مشکل کوریلوردی . حکومت مز هر انقلا بک مبادی ظهور و تأسسنده حدودی طبعی اولان مشکلاته قارشو اداره جدیدنی محافظه و تشدید ایتک و حریتک سوء تفهم و تقدیرندن نشأت ایدن احواله چاره ساز اولقی وظیفه مهمه سیله ده اشتغال ایلکده ایدی . » « استشاره » نک « اجمال داخلی » لرنده بیان اولندی بی اوزره استانبولده و طشرده حرکات ارتجاعیه اکسیک اولمیوردی . حکومت الآن اولدینی کی — اصلاحات داخلیه جهداً توسل ایده بیلک شویله طور سوز بر چو غنده قحط و غلا حادث اولان ولایتلردن یاره المغه بدل محضاً استقراض یولنده ایدیندیک یاره دن مأمورین معاشی و مصارف مبرمه و مستعجله عسکریه قارشولنی بعدالافراز متباقیسنی ولایتلره — اوده برامداد ضعیف اوله رق — کوندرمکه مجبور قالمش بولمیوردی . بزم وضعیت مز بومرکزده اولدینی کی اوروپانک وضعیت سیاسی و افکار عمومی سیله صالح و مسالمت طریقلرینک انتخابنده تراخی و مشکل پسندانه حرکت ایدیلرک قونفرانسک ثمر بخش اوله حق صورتده تعجیل و تسهیل انعقادنی قطعاً التزام جهتنه معطوف بولندیغندن حکومت مشروطه عثمانیه به محبت جدیه و معاونت مفیده ابراز ایتش اولان دول

معظمه و متحابه نك نصاب دوستانه و دور اندیشانه لرینه رعایت مجبوری حاصل اولدی . بناءً علیه بوسنه و هر سرك ایالت لرنده وضعیت عهده نك تغییر دوتلرجه ضروری کوردیکی حالد دوت علیه تأمینی ایجاب ایدن حقوق آرانلدی .

آوستریا و مجارستان حکومتی باب عالی ایله ایتلاف ایچون سقیرینه مأذونیت ویردی . مذاکره باشلادی . فقط ملت عثمانیه صلح و شرفله برانقلاب وجوده کتوروب عالم مدینتک تحسین و تقدیرینی استیجاب و اصلاح اداره به عزم و شتاب ایلدیکی صروده آوستریا و مجارستاندن کوردیکی نقض عهد و تجاوز معامله سندن بحق متأثر اوله رق آوستریا امتعه سی المامغه قرار ویرمش و بویاسه ذاتاً موجود اولان آوستریا اموالی مشتریدن محروم و مالک عثمانیه ، آوستریا جریان تجاریسی توقیف ایلمش اولغله مارکی بالالویجینی بویقوتازه نهایت ویرلمه دیکه مذاکره به دوام اولنمه یه جفی سویلدی . بویقوتک رفی ایچون آوستریا و مجارستان سفارتندن مراجعات متوالیه به هدف اولان باب عالی ملتک بوخصوصه کی مختاریت کامله سی ، عدم مسئولیتی ، آوستریا امتعه سی نقلیاتنه و ساطتدن امتناع ایدن شرک حال لرینک مستخدمین دولتدن اولیوب عادی اصناف و عمله دن اولدقلرینی حق و وظیفه خارجه چیقمه دقلرینی و کندیلرینه نصیحت ایدلمکده ایسه ده ایشلمکده جبر اولنمه یه جقلرینی دلائل قطعیه ایله تبیینه سعی ایتدی . بادی امرده حقمن تصدیق اولندی و دولت علیه ایله آوستریا و مجارستان مناسبانده شهملی اعراض و علائم رونما اولدی . سفیرک مأذوناً استانبولدن کیده جکی مساموع ایدی که انقطاع مناسبات مقدمه سی اوله جق ایدی مناسبات طرفینده پک زیاده کرکینلک حاصل اولمش ایسه ده حکومت سذیه احتیاج حقه مخصوص اولان سکون و استراحت وجدان ایله محافظه اعتدال ایلدی و بزه تضمین ایتدیرملک اوزره حساب وقید اولندی اشعار قلنان ضررک محضاً کندیلرنجه عقد ایتلافه مسارعت اولنما سندن نشأت ایلدیکی نهایته الامر آوستریا دیرجه ده اکلاشلدی . آوستریایی الحاقدن جبراً رجوع ایتدیرمک دولت علیه ایچون غیر ممکن ایدی . حق قونفرانسک عقدی حالد دولترک اکثری حکومت سذیه موافق و مظالم اولقله برابر امر واقعک

تصدیق ضروری اوله جفی ده بیسان قلندی . بوحالده دول معظمه متحابه نك
دخی تصویب ایتدکری تعویضات اخذی مسدکنه سلوك ایدلك لازم کلدی .
اول امرده بوسنده کی املاک امیریة عثمانیه به مقابل درت میلیون لیرا تأدیه سی
تکلیف ایتدک . تعویض احاسنده مطابقت افکار ایله برابر قیصه برمدتده وسهولتله
حاصل اولدی . بواساسی قبول ایتدکدن صوکره دخی ایکی بچق میلیون لیرا
اعطاسنده اصرار کوسترلدی . احوال حاضرده آوستریانک بزه تضمینات اعطاسنه
موافقتیله [۱] حکومت عثمانیه نك شرف و حیثیتی محافظه اولندیغنی ربو ایکی بچق
میلیونک استحضار اولنه میه جفنی حکومت سسزیه نك خیر خواهی اولان دولتر
بیان و بالقانلرده وسیله شورش و نفاق اولان بوسنه وهرسك مسأله نك بر آن
اول تسویه ایدلسی طرفی اخطار ایتدیلر . باب عالی بواکی بچق میلیون لیرای
قبول ایتک مجبوریتده قلدی

اشته پروتقولاک ایکنجی و بشنجی ماده لری بوصورتله وجوده کلدی . مواد
سائر حقنده کی ملاحظاتیزی مقاله آتیه مزه بر اقپورز .

ابن الضیا

اقامتگاه حقنده تدقیقات قانونیه

(بکن نسخه دن مابعد)

§ فرانسه نك حقوق قدیمه سنده اشخاصك تعیین اقامتگاهی مسئله سی اهمیت
فوق العاده بی حائز ایدی . زیرا فرانسه نك بر قسمنده روما قانونی مرعی اولدیغنی
حالده دیگر بر قسمنده حقوق عرفیه و تعامل جاری ایدی . بویله تعامل و عادلانك
عددی اوچپوزدن دون دکلدی . بعض تعامل خصوصی یعنی بعض بلده لرده

[۱] «بارون ثرنال بکی بازار سنجاغنی آوستریا به غائب ایتدیردی . یکی بازار
سنجاغنك سوق الجیشجه اهمیت ظاهر در . . . بارون ثرنال آوستریا و مجارستانه بی لزوم
تحشیدات عسکریه ا راسی ایچون یوز میلیونلره پاره صرف ایتدیردی . . . صرف
برمسأله شکیه دن عبارت اولان تبدیل حکمرانی مسأله نك حل ایچون باب عالی به الی
ایکی میلیون فرانق تأدیه سنه سبب اولان ینه ثرنال در . . . » (نوویه وره میا) .